

KADIN EDEBİYATI ÇALIŞMALARINA BİR KAYNAK OLARAK NEVSAL-İ MİLLÎ

Yakup ÖZTÜRK

Fatih Üniversitesi, İstanbul / Türkiye

Anahtar Kelimeler: Nevsal-i Millî, Edebiyat Yıllığı, Kadın Edebiyatı, Yeni Türk Edebiyatı Tarihi.

ÖZET

Nevsal-i Millî 1330-1914 yılında tek cilt hâlinde yayımlanmış bir yıllıktır. Altmış kadar şahsiyet hakkında malumat bulunmaktadır. Tanzimat sonrası edebiyat tarihi çalışmaları içinde önemli bir kaynak olan eser, yaşayan şair ve yazarların kısa hayat hikâyelerinin yanında el yazılarından ve eserlerinden örnekler barındırmaktadır. Bunlarla beraber, Türk edebiyat tarihinin görevini kolaylaştırmak gibi bir iddia da taşıyan yıllık, çıktığı dönemde büyük ilgi görür. Sadece edebiyat tarihi için değil siyasî ve toplumsal tarih için de önemli belgelere sahip olan Nevsal-i Millî’de yeni Meclis-i Mebûsan üyelerinin resimlerine ve gazete ve dergilerin alfabetik sıraya göre tanıtıldığı “Matbuatımız” bölümüne yer verilmektedir. Bu çalışmada, Nevsal-i Millî’nin kadın edebiyatı çalışmalarına hangi açılardan kaynaklık edebileceği ele alınmıştır. Bu yapılırken kadın edebiyatı kavramı, Türkiye’de kadın edebiyatı çalışmaları ve eserde adı geçen kadın edebiyatçıların edebî şahsiyetleri ve eserleri tetkik edilecektir. Bilindiği üzere kadın edebiyatı çalışmaları Türk edebiyatında da önemli bir hacme ulaşmıştır. Hem teorik okumalar hem de monografi çalışmaları ardiardına üniversitelerin çalışmalarına girmekte, kimi üniversitelerde kadın edebiyatı araştırmalarına dâir birimler kurulmaktadır. Burada, bu çalışmalardan da söz açılmıştır. Bunun öncesinde dönemin yaygın bir yayın faaliyeti olan nevsal ve salname geleneğinden örneklere yer verilmiştir. Günümüz edebiyat araştırmalarında teori çalışmalarının daha ön plana alındığı bilinmektedir. Burada, hem teorik çalışmaları (Kadın Edebiyatı) hem de edebiyat tarihçiliği bir arada ele alma yolu takip edilmiştir. Bildiride söz konusu edilecek kadın edebiyatçılardan Nigâr Hanım’ı Yahya Kemal; İhsan Raif’i Rıza Tevfik’in kaleme almış olması Nevsal-i Millî’nin değerini artırmaktadır. Bu isimlerin yanısıra Yaşar Nezihe Hanım, Belkıs Şevket Hanım, Gülistan İsmet, Emine Semiye, Halide Edib eserde yer alan kadın yazarlarımızdır. Cenab Şehabeddin’in “Kadınlarımıza Dair”, Ahmed Refik’in “Osmanlı Tarihinde Kadınlar”, Müfid Ratib’in “Şekspir’in Kadınları”, Ruşen Zeki’nin “Bizde Hareket-i Nisvan” makaleleri çalışma içerisinde ele alınmıştır. Burada adı geçen kadın sanatçılardan alınan örnek metin ve şiirler de Latinize edilmiş olarak sunulmuştur.